

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра культурології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання кафедри
« 30 » серпня 2022 року № 1

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВКПП 2.2.5 Традиційна культура етнічних громад Північного Приазов'я.

Освітньо-професійна програма «Культурологія, культурне розмаїття та розвиток громади»

спеціальність 034 Культурологія

факультет Історичний

2022–2023 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Традиційна культура етнічних громад Північного Приазов'я» для здобувачів вищої освіти ОС «Магістр» ОПП «Культурологія, культурне розмаїття та розвиток громади».

Спеціальність 034 Культурологія

Розробник:

Нікольченко Юзеф Мойсейович, доцент, доцент кафедри культурології, заслужений працівник культури України.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Вибіркова	
Семестрових модулів - 1			
Змістових модулів – 3	ОП «Культурологія, культурне розмаїття та розвиток громади» Спеціальність 034 Культурологія	Рік підготовки	
		2-й	2-й
Семестр			
3-й		3-й	
Лекції			
Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) (Реферат на одну з запропонованих тем)		10 год.	10 год.
Загальна кількість годин – 120	Семінарські, практичні		
	14 год.	8 год.	
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 4	Лабораторні		
	-	-	
	Самостійна робота		
	28	24	
	Індивідуальні завдання:		
	68	78	
	Вид контролю		
залік			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%):

- для денної форми здобуття вищої освіти – 36,3/63,7%;

- для заочної форми здобуття вищої освіти- 25/75%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу «Традиційна культура етнічних громад Північного Приазов'я»: сформувати у студентів систему знань щодо унікальності традиційної культури етнічних громад Українського Північного Приазов'я: греків, євреїв, білорусів, вірменів, ромів, болгар, поляків, німців й інших (далі: етнічні громади) та її ролі і місця в українській культурі та культурному розмаїтті громади.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- визначення традиційної культури етнічних громад Українського Північного Приазов'я як об'єкта культурно-історичної регіоналістики України;
- опанування джерельної бази та історіографії проблеми;
- засвоєння народних традицій етнічних громад Українського Північного Приазов'я;
- дослідження особливостей народної архітектури, господарської діяльності, громадського і сімейного побуту етнічних громад Українського Північного Приазов'я ;
- виявлення характерних рис календарних свят і обрядів етнічних громад Українського Північного Приазов'я;
- дослідження напрямків розвитку декоративно-ужиткового мистецтва і фольклору етнічних громад Українського Північного Приазов'я;
- ствердження щодо унікальності традиційної культури та її ролі і місця в українській культурі та культурному розмаїтті громади.

Змістовні модулі:

Змістовний модуль 1. Наукова база навчальної дисципліни.

Змістовний модуль 2. Матеріальна складова традиційної культури етнічних громад Українського Північного Приазов'я.

Змістовний модуль 3. Духовний світ традиційної культури етнічних громад Українського Північного Приазов'я.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна відноситься до нормативних дисциплін професійної підготовки, код навчальної дисципліни відповідно до програми освітньо-професійної підготовки ОК 9.

Передумови для вивчення дисципліни. Формування основ практичного досвіду, практичних вмінь і навичок з історії української культури належить до невід'ємних складових у підготовці культуролога, фахівця з культурного розмаїття та розвитку громади.

Перелік компетентностей

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми у галузі професійної діяльності культуролога або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів культурології, а також характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК 6. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

	<p>ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 8. Здатність проведення досліджень та викладання на відповідному рівні.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>СК 1. Усвідомлення взаємозв'язку культурних текстів та контекстів.</p> <p>СК 2. Здатність до оцінювання та аналізу інформації у процесі реалізації професійної діяльності.</p> <p>СК 3. Здатність виявляти культурні потреби суспільства та його окремих груп та визначати шляхи їх задоволення, забезпечувати культурні права і свободи людини.</p> <p>СК 4. Усвідомлення соціальної та етичної місії культуролога, а також можливостей та особливостей практичного використання культурологічного знання.</p> <p>СК 5. Здатність до ефективної взаємодії з представниками інших професій, а також до залучення до розв'язання проблем культури представників громадськості.</p> <p>СК 6. Здатність критично осмислювати історичні здобутки та новітні досягнення культури.</p> <p>СК 7. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати й моделювати культурний розвиток різних культурних регіонів, художньої та візуальної культури.</p> <p>СК 8. Здатність організовувати роботу та здійснювати керівництво закладами культури, а також відповідними структурними підрозділами підприємств і установ, враховуючи економічні, законодавчі й етичні аспекти.</p> <p>СК 9. Здатність використовувати сучасні методи та інструменти культурології, методи аналізу даних та інформаційні технології для проведення наукових досліджень, аналізувати і презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.</p> <p>СК 10. Здатність розробляти і викладати культурологічні дисципліни в закладах освіти.</p> <p>СК 11. Здатність вшанувати гідність кожної людини, проявити повагу до потреб кожного, визнати унікальну неповторність розмаїття.</p> <p>СК 12. Здатність цінувати гідне ставлення до відмінностей і нескінченної можливості кожного до саморозвитку, самонавчання, самостійності.</p> <p>СК 13. Здатність підтримувати інклюзію і забезпечувати різноманітних можливостей для повноцінної участі, щоб усі могли процвітати та досягати успіху в сталому розвитку громади.</p> <p>СК 14. Здатність просувати цінності культури спільності, розвивати міжособистісні стосунки на довірі, заохочувати творення позитивного клімату, що відображає спільноту і пропагує багатство, яке надає індивідуальність сталому розвитку громади.</p> <p>СК 15. Здатність поважати рівний доступ і можливості для всіх через повагу і вдячність, уміння врахувати різноманітні потреби всіх членів громади та розмаїття спільнот, які її створюють.</p>

СК 16. Здатність задовольняти практики визнання, яким забезпечується право на відповідь шляхом усвідомлення можливості зростання громади через внесок кожного члена спільноти.

Результати навчання

Зміст результатів навчання		Шифр результатів навчання
Знання та розуміння	Розуміти специфіку та особливості реалізації культурних ідей, образів, та смислів, а також критично оцінювати можливості їхньої інтерпретації для розв'язання суспільно-значимих проблем.	РН-1
	Аналізувати текстові та візуальні джерела інформації щодо культурних явищ та процесів, верифікувати інформацію у відповідності до професійних задач.	РН-2
	Аналізувати культурні права та свободи людини, форми та механізми їхньої ідентифікації, інкультурації, культурної адаптації з врахуванням регіональної специфіки.	РН-3
	Популяризувати професію культуролога, дотримуючись етичних принципів.	РН-4
	Організовувати та підтримувати комунікації з органами влади, науково-дослідними установами, інформаційно-аналітичними службами, засобами масової інформації з питань культури.	РН-5
	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних питань, презентації результатів досліджень та проектів.	РН-6
	Оцінювати історичні здобутки та новітні досягнення культурології.	РН-7
	Приймати ефективні рішення щодо розв'язання складних задач і практичних проблем культурного розвитку суспільства.	РН-8
	Організовувати й управляти діяльністю закладів культури та відповідними структурними підрозділами підприємств і установ.	РН-9
	Мати навички вироблення та ухвалення рішень з управління закладами та установами культури чи відповідними структурними підрозділами у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах	РН-10
	Мати навички організації та керівництва професійним розвитком осіб та груп у галузі культури.	РН-11
	Збирати, аналізувати та оцінювати емпіричні факти та здійснювати їх інтерпретацію у відповідності до сучасних теоретичних уявлень відповідного напрямку культурології.	РН-12
	Планувати і виконувати наукові та прикладні дослідження у сфері культурології, генерувати та перевіряти гіпотези, збирати докази та аргументувати висновки.	РН-13
	Розробляти навчально-методичне забезпечення і викладати навчальні дисципліни з культурології у закладах освіти.	РН-14

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Наукова база навчальної дисципліни.

Тема 1. Предмет і завдання курсу. Джерела та історіографія проблеми. Етнокультурна регіональність.

Етнічний склад населення України. Етнокультурна особливість розвитку української культури.

Література

Обов'язкова література

1. Закон України «Про культуру».
2. Закон України «Про національні меншини в Україні».
3. Етнографія України: Навч. посібник / За ред. С. А. Макарчука. Львів: Світ, 2017. 520 с.
4. Історія української культури. Курс лекцій для студентів спеціальності «Культурологія» / Укладачі: проф. Ю. С. Сабадаш, доц. Ю. М. Нікольченко, доц. Л. Г. Дабло. Київ: Ліра-К, 2020. 168 с.
5. Конституція України.
6. Мала енциклопедія етнодержавознавства / НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького; Редкол.: Ю. І. Римаренко (відп. ред.) та ін. К.: Довіра: Генеза, 2018. 942 с.
7. Савчук Б. Українська етнологія. Івано-Франківськ, 2019. 304 с.
8. Тиводар М. Етнологія: Посібник. Л.: Світ, 2017. 624 с.
9. Українська етнологія: Навч. посібник / За ред. В. Борисенко. – К.: Либідь, 2017. 400 с.
10. Якубова Л. Д. Національні меншини України [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 7: Мі-О / Редкол.: В. А. Смєлій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. К.: В-во «Наукова думка», 2019. 728 с.: іл.. Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Natsionalni_menshyny

Додаткова література

1. Дегтеренко А. М. Етнонаціональний аспект життєдіяльності територіальних громад Українського Північного Приазов'я. – Маріуполь, 2018. 208 с.
2. Здіорук С. І. Суспільно-релігійні відносини: виклики України XXI століття: Монографія. К.: Знання України, 2017. 552 с.

Змістовний модуль 2. Матеріальна складова традиційної культури етнічних громад Українського Північного Приазов'я.

Тема 2. Народна архітектура. Господарство і заняття населення. Побут: народний одяг, народна кулінарія та система харчування. Сімейні відносини та родина обрядовість.

Житлові споруди і двір. Основні галузі господарства. Підсобні заняття. Промисли. Розвиток ремесел.

Функції одягу. Класифікація та соціальні особливості народного одягу. Головні убори та прикраси. Щоденна їжа. Святкова та обрядова їжа. Режим та етикет харчування.

Шлюб і сім'я. Шлюбні звичаї. Структура сім'ї. Функції сім'ї. Весільна обрядовість. Родинна обрядовість. Похоронні та поминальні обряди.

Література

Обов'язкова література

1. Етнографія України: Навч. посібник / За ред. С. А. Макарчука. Львів: Світ, 2017. 520 с.
2. Історія української культури / За загальн., ред. І. Крип'якевича. 2-е вид. К.: Либідь, 2019. 656 с.
3. Історія української культури. Курс лекцій для студентів спеціальності «Культурологія» / Укладачі: проф. Ю. С. Сабадаш, доц. Ю. М. Нікольченко, доц. Л. Г. Дабло. Київ: Ліра-К, 2020. 168 с.
4. Попович М. В. Нарис історії культури України. К.: «АртЕк», 1998. 728 с.: іл.
5. Савчук Б. Українська етнологія. Івано-Франківськ, 2019. 304 с.
6. Тиводар М. Етнологія: Посібник. Л.: Світ, 2017. 624 с.
7. Українська етнологія: Навч. посібник / За ред. В. Борисенко. – К.: Либідь, 2017. 400 с.
8. Українська художня культура: Навч. посібник (За ред. І. Ф. Ляшенка. К: Либідь, 2018. 416 с.

Додаткова література

1. Дегтеренко А. М. Етнонаціональний аспект життєдіяльності територіальних громад Українського Північного Приазов'я. – Маріуполь, 2018. 208 с.
3. Киссе А. І. Відродження болгар України. Нариси. – Одеса: Opti-mum. 2019. 288 с.
4. Нариси з історії та культури євреїв України. – К.: Дух і літера, 2017. – 440 с.
5. Народні традиції в Україні / Упорядкування та передмова О. В. Ковалевського. Харків, Фоліо, 2018. 573 с.
6. Пономарьова І. С. Етнічна історія греків Приазов'я (кінець XVIII–початок XXI ст.). Історико-етнографічне дослідження. – Київ : Реферат, 2016 300 с. ;

Змістовний модуль 3. Духовний світ традиційної культури етнічних громад Українського Північного Приазов'я.

Тема 3. Вірування, міфологія, демонологія. Народні календарі. Символи та священні знаки. Усна народна творчість.

Особливості міфології етнічних громад Українського Північного Приазов'я. Вірування. Демонологія. Етнічні родові знаки та символи, емблеми. Традиції в сучасній етнічній символіці. Народне образотворче і музичне мистецтво етнічних громад Українського Північного Приазов'я.. Світогляд і усна народна творчість. Магічність пісні та обряду. Поняття про календарно-обрядову поезію, народне образотворче мистецтво, народне музичне, пісенне та хореографічне мистецтво.

Література

Обов'язкова література

1. Етнографія України: Навч. посібник / За ред. С. А. Макарчука. Львів: Світ, 2017. 520 с.
2. Історія української культури / За загальн., ред. І. Крип'якевича. 2-е вид. К.: Либідь, 2019. 656 с.
3. Історія української культури. Курс лекцій для студентів спеціальності «Культурологія» / Укладачі: проф. Ю. С. Сабадаш, доц. Ю. М. Нікольченко, доц. Л. Г. Дабло. Київ: Ліра-К, 2020. 168 с.
4. Мала енциклопедія етнодержавознавства / НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького; Редкол.: Ю. І. Римаренко (відп. ред.) та ін. К.: Довіра: Генеза, 2018. 942 с.
5. Міфи України. / Ред. Ю. Буряк. К.: Довіра, 2016. 383 с.
6. Попович М. В. Нарис історії культури України. К.: «АртЕк», 1998. 728 с.: іл.
7. Савчук Б. Українська етнологія. Івано-Франківськ, 2019. 304 с.
8. Тиводар М. Етнологія: Посібник. Л.: Світ, 2017. 624 с.
9. Українська етнологія: Навч. посібник / За ред. В. Борисенко. – К.: Либідь, 2017. 400 с.
10. Українська художня культура: Навч. посібник (За ред. І. Ф. Ляшенка. К: Либідь, 2018. 416 с.

Додаткова література

1. Дегтеренко А. М. Етнонаціональний аспект життєдіяльності територіальних громад Українського Північного Приазов'я. – Маріуполь, 2018. 208 с.
2. Здіорук С. І. Суспільно-релігійні відносини: виклики України XXI століття: Монографія. К.: Знання України, 2017. 552 с.
3. Киссе А. І. Відродження болгар України. Нариси. – Одеса: Optimum, 2019. 288 с.
4. Нариси з історії та культури євреїв України. – К.: Дух і літера, 2017. – 440 с.
5. Народні традиції в Україні / Упорядкування та передмова О. В. Ковалевського. Харків, Фоліо, 2018. 573 с.
6. Пономарьова І. С. Етнічна історія греків Приазов'я (кінець XVIII–початок XXI ст.). Історико-етнографічне дослідження. – Київ : Реферат, 2016 300 с. ;

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р		л	п	лаб.	інд.	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовний модуль 1. Наукова база навчальної дисципліни.												
Тема 1. Предмет і завдання курсу. Історіографія проблеми. Етнокультурна регіональність Українського Північного Приазов'я.	14	4	4			6	10	4	2			4
Усього за змістовим модулем 1	14	4	4			6	10	4	2			4
Змістовний модуль 2. Матеріальна складова традиційної культури етнічних громад Українського Північного Приазов'я.												
Тема 2. Народна архітектура. Господарство і заняття населення. Побут: народний одяг, народна кулінарія та система харчування. Сімейні відносини та родина обрядовість.	14	2	6			6	10	2	4			4
Змістовний модуль 3. Духовний світ традиційної культури етнічних громад Українського Північного Приазов'я.												
Тема 3. Вірування, міфологія, демонологія. Народні календарі. Символи та священні	15	4	4			7						

знаки. Усна народна творчість.												
Усього за модулем	15	4	4			7	11	4	2			5
Усього годин	43	10	14			19	31	10	8			13
<i>ІЗ</i>	44				44		56					56
Підготовка до заліку	3					3	3					3
Усього годин	90	10	14		44	22	90	10	8			56

5. Перелік тем та зміст практичних (семінарських) занять

	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин	Результат навчання (РН) заОП
1.	Тема 1. Народна архітектура, господарство та побут етнічних громад Українського Північного Приазов'я. 1. Народна архітектура та її особливості. 2. Житлові споруди і двір. 3. Основні галузі господарства і заняття. 4. Народна архітектура. 5. Господарство. 6. Побут. 7. Особливості народного одягу. 8. Жіноче народне вбрання. 9. Чоловіче народне вбрання. 10. Народна система харчування.	Ознайомитися з особливостями народної архітектури, господарства та побуту етнічних громад Українського Північного Приазов'я.	4	РН2-14
2.	Тема 2. Сімейні відносини та сімейна обрядовість етнічних громад Українського Північного Приазов'я. 1. Загальна історико-культурна характеристика сімейних відносин та сімейної обрядовості. 2. Історичні типи і форми сімей 3. Структура сім'ї. 4. Функції сім'ї. 5. Особливості сімейних стосунків. 6. Загальна історико-культурна характеристика сімейної обрядовості. 7. Особливості сімейної обрядовості. 8. Весільна обрядовість. 9. Родильно-хрестильна обрядовість. 10. Поховальні та поминальні обряди.	Ознайомитися з традиціями у сімейних відносинах та з особливостями сімейної обрядовості етнічних громад Українського Північного Приазов'я.	4	РН2-14

	3. Тема 3. Народна календарна обрядовість етнічних громад Українського Північного Приазов'я. 1. Наукові концепції календарної обрядовості. 2. Джерела та історіографія проблеми. 3. Свята і обряди народного календаря: загальна характеристика. 4. Історико-культурні особливості народної календарної обрядовості. 5. Церква і народна календарна обрядовість. 6. Народний календар зимових свят. 7. Народний календар весняних свят. 8. Літній цикл народного календаря. 9. Осінній цикл народного календаря. 10. Календарна обрядовість українців у сьогоденні.	Визначити розвиток народної календарної обрядовості етнічних громад Українського Північного Приазов'я.	2	PH2-14
4.	Тема 4. Особливості усної народної творчості етнічних громад Українського Північного Приазов'я. 1. Джерела та історіографія проблеми. 2. Витоки та еволюція фольклору. 3. Характерні особливості усної народної творчості етнічних громад Українського Північного Приазов'я. 4. Народна творчість та писемна література. 5. Жанрова система фольклору: загальна характеристика. 6. Особливості народної пісенної творчості. 7. Народний танок та його особливості. 8. Фольклор і сучасність.	Вивчити особливості усної народної творчості етнічних громад Українського Північного Приазов'я.	4	PH2-14

6. Практична робота

№ з/п	Назва теми	Годин	
		Д	З

7. Самостійна робота студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до лекційних занять	5 / 5
2	Підготовка до практичних/семінарських/лабораторних занять	14 / 8
3	Підготовка до заліку	3 / 3
4	Виконання індивідуальних завдань (Реферат на одну з запропонованих тем)	44 / 56
	Разом	66/ 72

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом поза аудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНЗД захистом навчального проекту в аудиторії з використанням сучасних інформаційно-технічних засобів.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності та знань.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Вимоги для виконання СРС та ІНДЗ.

Відповідно до Робочої програми, студентам пропонуються до виконання різні за типом та формою завдання до змістових модулів курсу «Традиційна культура етнічних громад Північного Приазов'я». До таких завдань належать самостійна робота (СРС) та індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ), які є невід'ємною формою набуття нових знань та навичок з курсу «Традиційна культура етнічних громад Північного Приазов'я».

Виконання студентом СРС та ІНДЗ за окремими темами є обов'язковою умовою оцінювання його успішності з освоєння курсу. З метою успішного письмового виконання СРС та ІНДЗ студентам необхідно опрацювати за предметно-тематичним, алфавітним, систематичним та електронним каталогами бібліотеки МДУ та інших книгозбірень джерельну базу курсу «Традиційна культура етнічних громад Північного Приазов'я» відповідно до списку рекомендованої базової та допоміжної літератури

Згідно з діючими бібліографічними вимогами, складається перелік використаних джерел та літератури з теми СРС та ІНДЗ (розміщується в якості останньої рубрики виконаного завдання). Результати роботи подаються у письмовій формі (роздрукований та сфальцьований реферат).

Теми письмових робіт:

1. Особливості народного одягу етнічних громад Українського Північного Приазов'я
2. Основні галузі господарства і заняття етнічних громад Українського Північного Приазов'я.
3. Історико-культурна сімейна обрядовість Північного Приазов'я
4. Весільна обрядовість етнічних громад Українського Північного Приазов'я
5. Історико-культурні особливості календарної обрядовості етнічних громад Українського Північного Приазов'я
6. Календарна обрядовість українців Північного Приазов'я у сьогоденні.
7. Фольклор і сучасність
8. Народний танок та його особливості.

СРС та ІНДЗ подаються студентом на кафедру протягом 3-х днів після останнього семінарського заняття для перевірки викладачем до складання заліку.

Форма подання – комп'ютерний набір, надрукований на аркушах формату А4, кегль 14, шрифт – TimesNewRoman, інтервал – 1, мова – українська (джерела та література подаються мовою оригіналу). Поля: ліве – 20 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Обсяг СРС та ІНДЗ (без врахування додатків) – 4-5 аркушів А4 без урахування титульної сторінки. Текст СРС та ІНДЗ подається у 3-ій особі від імені автора. Максимальна оцінка проекту становить по 25 балів. Критерії оцінки:

- змістовність,
- логічність викладення матеріалу,
- самостійність висновків,
- дотримання вимог щодо оформлення тексту.

Текст складається з наступних частин: вступу, основної частини (аналіз опрацьованих джерел з обраної теоретичної проблеми), висновків та списку опрацьованих джерел і літератури в алфавітному порядку (не менше 6 позицій).

Фактичну частину реферату становить аналіз результатів роботи з публікаціями з досліджуваної теми, тобто студент повинен структурувати отриманні знання з конкретного питання теорії книгознавства. Наприклад, застосовуючи творчий підхід, студент опрацьовує, порівнює та групує концептуальні підходи різних авторів стосовно вивчення теми (навести відомості про основних авторів та зміст публікацій, монографій, навчальних посібників, підручників, збірників праць науково-практичних конференцій тощо).

Обов'язковою умовою виконання завдання є дотримання діючих вимог до оформлення бібліографічних посилань (ДСТУ 7.1:2006).

9. Методи навчання

Навчальні лекції (вхідна, узагальнююча, проблемні, тематичні), семінарські заняття, робота з першоджерелами (аналіз документів та їх складання), робота з базами даних бібліотек, мережі Інтернет, виконання індивідуальних завдань, написання контрольної роботи.

10. Засоби діагностики результатів навчання

Під час вивчення дисципліни «Традиційна культура етнічних громад Північного Приазов'я» застосовується поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється у формі контролю систематичності та активності роботи студентів протягом семестру під час вивчення програмного матеріалу дисципліни, зокрема: відвідування семінарських занять; виступи на семінарських заняттях; участь в обговоренні питань з певної теми; виконання практичних завдань; відповіді на запитання викладача; експрес-тестування; підготовка індивідуальних науково-дослідних завдань з окремих питань; участь у науково-практичних заходах із проблем дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.

Питання до заліку

1. Особливості етнокультурної регіональності України.
2. Джерела традиційної культури етнічних громад.
3. Традиційна культура етнічних громад у вітчизняній та зарубіжній історіографії.
4. Типи народних житлових будівель етнічних громад.
5. Етнокультурна регіональність народних звичаїв українців при будівництві хати.
6. Метрополія у традиційній культурі українців.
7. Одяг та його історико-культурна специфіка в етнічних громадах.
8. Типи і форми родини в їхньому історико-культурному розвитку.
9. Народження дитини в обрядовій культурі.
10. Дитина в сімейних відносинах.
11. Народні іграшки етнічних громад.
12. Свята і обряди народного календаря.
13. Традиційні землеробські свята.
14. Народна музика у святковій культурі.
15. Народні танці у святковій культурі.
16. Народні витоки сучасного декоративно-прикладного мистецтва етнічних громад.
17. Етнокультурна регіональність сільських поселень етнічних громад.
18. Народний мелос етнічних громад Українського Північного Приазов'я у сучасному професійному музичному мистецтві.

19. Народна архітектура етнічних громад: загальна характеристика.
20. Житло у духовному світі.
21. Народні промисли: загальна характеристика.
22. Етнокультурна регіональність у весільному обряді етнічних громад.
23. Народна метеорологія та календар в етнічних громадах.
24. Культ предків в обрядах.
25. Рослини і тварини у звичаях.
26. Етнокультурні особливості фольклору етнічних громад.
27. Календарно-обрядова поезія: загальна характеристика.
28. Живопис і графіка у народному образотворчому мистецтві.
29. Етнокультурна регіональність у народній хореографії.
30. Етнокультурні особливості народного музичного.

11. Критерії оцінювання

Для допущення до підсумкової форми контролю студент має набрати за час навчання мінімальну кількість 20 балів і максимальну 100 балів.

I. Незадовільний	0-8	Студент розрізняє об'єкти вивчення.
	9-16	Студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.
	17-24	Студент відтворює лише частину навчального матеріалу; виконує елементарні завдання.
II. Середній	25-37	Студент здатний до відтворення основного навчального матеріалу, може повторити за зразком певну операцію, дію.
	38-40	Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правила, визначення, поняття.
	41-49	Студент виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
III. Достатній	50-57	Студент правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.
	58-66	Знання студента є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності.
	67-75	Студент добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
IV. Високий	76-84	Студент має повні, глибокі знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити

		висновки, узагальнення.
	85-92	Студент має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
	93-100	Студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Види роботи	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів
Змістовний модуль 1. Наукова база навчальної дисципліни.			
Тема 1. Предмет і завдання курсу. Історіографія проблеми. Етнокультурна регіональність Українського Північного Приазов'я.	14	0,4	5
лекційні			
практичні/семінарські/ лабораторні заняття			20
Змістовний модуль 2. Матеріальна складова традиційної культури етнічних громад Українського Північного Приазов'я.			
Тема 2. Народна архітектура. Господарство і заняття населення. Побут: народний одяг, народна кулінарія та система харчування. Сімейні відносини та родина обрядовість.	14	0,4	6
лекційні			
практичні/семінарські/ лабораторні заняття			20
Змістовний модуль 3. Духовний світ традиційної культури етнічних громад Українського Північного Приазов'я.			
Тема 3. Вірування, міфологія, демонологія. Народні календарі. Символи та священні знаки. Усна народна творчість.	15	0,5	6
лекційні			
практичні/семінарські/ лабораторні заняття			20
Виконання ІЗ	44	1,5	20
Підготовка до заліку	3	0,2	3
Підсумок	90	3	100

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Опорні конспекти лекцій, комплекс методичного забезпечення дисципліни.

Програма навчальної дисципліни «Традиційна культура етнічних громад Північного Приазов'я» побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України.

Інтернет. Ноутбук, мультимедіа-проектор, ОС Windows, пакет Microsoft Office, ресурси Moodle, Google Meet, Telegram, Viber, Zoom та ін.

14. Рекомендовані джерела інформації

Обов'язкова література

1. Закон України «Про культуру».
2. Закон України «Про національні меншини в Україні».
3. Етнографія України: Навч. посібник / За ред. С. А. Макарчука. Львів: Світ, 2017. 520 с.
4. Історія української культури / За загальн. ред. І. Крип'якевича. 2-е вид. К.: Либідь, 2019. 656 с.
5. Історія української культури. Курс лекцій для студентів спеціальності «Культурологія» / Укладачі: проф. Ю. С. Сабадаш, доц. Ю. М. Нікольченко, доц. Л. Г. Дабло. Київ: Ліра-К, 2020. 168 с.
6. Конституція України.
7. Мала енциклопедія етнодержавознавства / НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького; Редкол.: Ю. І. Римаренко (відп. ред.) та ін. К.: Довіра: Генеза, 2018. 942 с.
8. Міфи України. / Ред. Ю. Буряк. К.: Довіра, 2016. 383 с.
9. Попович М. В. Нарис історії культури України. К.: «АртЕк», 1998. 728 с.: іл.
10. Савчук Б. Українська етнологія. Івано-Франківськ, 2019. 304 с.
11. Тиводар М. Етнологія: Посібник. Л.: Світ, 2017. 624 с.
12. Українська етнологія: Навч. посібник / За ред. В. Борисенко. – К.: Либідь, 2017. 400 с.
13. Українська художня культура: Навч. посібник (За ред. І. Ф. Ляшенка. К: Либідь, 2018. 416 с.
14. Якубова Л. Д. Національні меншини України [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 7: Мі-О / Редкол.: В. А. Смєлій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. К.: В-во «Наукова думка», 2019. 728 с.: іл. Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Natsionalni_menshyny

Додаткова література

1. Дегтеренко А. М. Етнонаціональний аспект життєдіяльності територіальних громад Українського Північного Приазов'я. – Маріуполь, 2018. 208 с.
2. Здіорук С. І. Суспільно-релігійні відносини: виклики України XXI століття: Монографія. К.: Знання України, 2017. 552 с.
3. Киссе А. І. Відродження болгар України. Нариси. – Одеса: Optimum, 2019. 288 с.
4. Нариси з історії та культури євреїв України. – К.: Дух і літера, 2017. – 440 с.
5. Народні традиції в Україні / Упорядкування та передмова О. В. Ковалевського. Харків, Фоліо, 2018. 573 с.
6. Пономарьова І. С. Етнічна історія греків Приазов'я (кінець XVIII–початок XXI ст.). Історико-етнографічне дослідження. – Київ : Реферат, 2016 300 с. ;

Інформаційні ресурси

1. Історія української культури – litopys.org.ua/krypcult
2. Історія української культури – litopys.narod.ua/istkult
3. Історія української культури – izbornyk.ua
4. Історія української культури – www.culturalstudies.in.ua

16. Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності та здійснюється відповідно до норм законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту Університету та інших нормативних документів.

Процедура зарахування результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти (академічна мобільність), за іншими освітніми програмами, у попередні роки (при поновленні на навчання), а також у неформальній та інформальній освіті здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у Маріупольському державному університеті, введеного в дію наказом МДУ 28.12.2020 №326, Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та / або інформальній освіті, введеного в дію наказом МДУ від 30.06.2022 № 81 та інших нормативних документів.

1. Академічна доброчесність здобувачів є це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

МДУ виступає за дотримання принципів академічної доброчесності, тому обов'язково використовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unicheck, а також доступний безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт EduBirdie <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat> .

Порушенням академічної доброчесності, згідно із Законом України «Про освіту» (ст. 42 п. 4) вважається:

- **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- **фабрикація** – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Наведений перелік не є остаточно вичерпним і не охоплює всіх діянь, що можуть містити ознаки порушення академічної доброчесності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);
- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;
- позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- відрахування з МДУ;
- інші, відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ.

Більш детально тут:

Анкетування з академічної доброчесності:

<https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdFEGivtVl-dsENos1SCDRHfUpGialYkIlgQK8j0/edit>

2. Здобувач має право на оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів згідно Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ.

3. Участь в анкетуванні. Наприкінці навчального семестру здобувачам буде запропоновано заповнити анонімну анкету щодо якості викладання вивчених навчальних дисциплін.

Заповнення анкети є важливою для вдосконалення освітнього процесу та системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ та дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати вашу думку стосовно покращення змісту навчальних дисциплін.

4. Неформальна освіта. Це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, в цілому для навчальної дисципліни /змістового модулю /практичних завдань з навчальної дисципліни/ завдань з практики тощо для здобувачів вищої освіти, до деканату факультету, на якому викладається навчальна дисципліна.

5. Інформальна освіта (самоосвіта) - це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям.

Орієнтовний перелік електронних платформ, курсів неформальної та/або інформальної освіти:

Дистанційна платформа громадянської освіти VUMonline – Відкритий Університет Майдану (фільтрувати за тегом культурна освіченість), посилання: <https://vumonline.ua/>

Європейський освітній онлайн-ресурс Iversity, посилання: <https://iversity.org/>

Загальноєвропейська МВОК-ініціатива, заснована у 2013 році Європейською комісією та Європейською асоціацією університетів дистанційного навчання (EADTU) OpenupEd, посилання: <https://openuped.eu/>

Заснований Гарвардським університетом і Масачусетським технологічним університетом центром онлайн-навчання EdX, посилання: <https://www.edx.org/>
Мережа навчання Cisco, посилання: <https://learningnetwork.cisco.com/s/>
Освітній проєкт EdEra (Education Era), посилання:
Освітня платформа Відкритого університету Future Learn, посилання: <https://www.futurelearn.com/>
Платформа Stanford Open Edx, посилання: <https://online.stanford.edu/>
Проєкт Canvas Network, посилання: <https://www.canvas.net/>
Публічна навчальна база даних онлайн курсів Coursera (filter by Subject “Arts & Humanities”), посилання: www.coursera.org
Український проєкт онлайн-курсів Prometheus (тема фільтрування «Гуманітарні науки»), посилання: <https://prometheus.org.ua/>